1878. V. évfolyam. 10. szám. Debreczen, Kedd január 15.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve.

Egész évre	10 frt.
Félévre	5 frt.
Negyedévre	2 frt 50 kr.
Egy hóra	1 frt.

Előfizethetni helyben a kiadóhivatalban *Kutasi Imre nyomdájában*, aztán Telegdi K. Lajos és ifj. Csáthy Károly könyvkereskedéseikben, vidéken a postahivataloknál.

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közgazdászati s társadalmi lap.

A SZABADELVŰPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenkint ötször, u. m. Hettőn, Kedden, Szerdán, Csütörtökön és Szombaton.

Hirdetesi díj:
öt hasábos petitsor 5 krajczár. Nagyobb terjedelmü s többizben megjelenő hirdetményeknél leengedés történik. Bélyegdij minden hirdetés után 30 kr. Nyilttéri közlemények minden sora 20 kr. Ezek a szerkesztő által vétetnek fel. — A hirdetmények a szerkesztőségben és kiadói irodában. *Az előfizetési s hirdetményi pénzek a kiadóhivatalba*, a lap szellemi részébe tartozó közlemények a szerkesztőségi irodába **pincz utcza, Szabó Lajos ház, 1712. sz. alatt** czimezendők.

Meghivás.

A debreczeni szabadelvü párt intéző bizottságának ugy bel- mint kültagjait tisztelettel meghivom, — hogy ugyan ezen bizottságnak

folyó jan. hó 16-án,

az az szerdán d. u. 4 órakor a városhaza nagy tanácstermében tartandó gyülésére mulhatlanul megjelenni sziveskedjenek.

Tárgy: Több kiváló fontosságu ügy elintézése.

Debreczen, 1878. jan. hó 14.

K. Tóth Antal,
h. elnök.

Debreczen, jan. 15.

(+) Oroszország magatartása aszerencsétlen ottomán-birodalom irányában a lehető legmegalázóbb! A hadviselések történet-könyvében ilyennek mását hasztalan keresnők. Eddigelé az volt a szokás, a humanismus szokása, hogy a győztes fél a legyőzöttnek a körülményekhez képest, hosszabb vagy rövidebb tartamu fegyverszünetet engedélyezett. — Den arcationalis vonal huzatott és a fegyverszünet tartama alatt meg- vagy meg nem állapittatván a békeföltételek, vagyis praeliminariak, — a béke ezek szerint vagy megköttetett vagy pedig a háboru tovább folytattatott. Anglia már jó ideje, hogy kérdést tett a szt-pétervári udvarnál, szándokai felől értesü lendő. A Newa melletti diplomatia a legnagyobb udvariassággal válaszolt, biztositá a szt-jamesi cabinetet, hogy az angol érdekek keleten óva lesznek, sőt Gorcsakoff azt is megigérte, hogy a párisi szerződést kötött hatalmak appreciatióját azon békepontokra vonatkozólag, melyek netán az ő érdekeiket érintenék — nagy kegyesen eltürendi. A porta értesitve Londonból, — hogy a „minden oroszok czárja“ hajlandó fegyverszünet kötésére, már arról gondolkozott, hogy seregeinek az ellenségeskedések beszüntetését megparancsolja és egyszersmind értesité az orosz főhadiszállást, hogy a maga részéről a fegyverszünet megkötésére Mehemet Ali musirt utnak inditotta. És mi történt. Az oroszok legtávolabbról sem tartva emlékezetökben az angol cabinettel szemben tett nyilatkozataikat, rohamosabban siettették seregeiknek Drinápoly ellen irányzott előrenyomulását. Gurkó elfoglalta Mecskát; el Ichtimant, a mely körül nyiló szorosokon hadseregének Tatár-Bazardsikig az ut nyitva áll.

Más részről Miklós nagyhg Gabrowából sü gönyzi oda történt megérkezését, hol a lakosság által lelkesedéssel fogadtatott — és tudtul adja urának, hogy csapatai már átkelnek a Balkánon. De hogy e rémes képet kiegészitsük, még azt is megemlitjük, hogy Erzerum jan. 9-ke óta teljesen körül van zárolva és e szerint ezen helynek földadása is legközelebb várható.

Oroszország ezen magaviselete által a hadviselések codexébe egy veszedelmes praecedens esetet csusztatott be, melynek éle egykor ellene is fordulhat. T. i. a praeliminariak megállapitását követeli még a fegyverszünet előtt. Ez óriási pressio és még eddigelé példátlan eljárás. Ez annyit tesz, mint a lélegzetét vesztett, torkon ragadott ellenféltől azt és olyat követelni, mit rendes körülmények és teljes öntudat mellett megtagadna. Ne ámittassa magát Európa; azon békeföltételek, melyeket Oroszország csak „fait accompli“ alakjában tart tanácsosnak Európa tudomására hozni, bizonyára sok kellemes meglepetést fognak a párisi szerződést kötött hatalmak számára tartalmazni! Attól félünk, hogy azon béke, melyet Oroszország a portától ki fog csikarni, sokáig „Eris almáját“ fogja képezni Európában.

Nem is lehet az ily béke tartós, nem is fogja e béke a keleti kérdés tátongó sebét behegeszteni; nem a tartós béke angyala lesz az ujszülött, hanem az örökös gyülölet és ármány angyala! A keresztszülők után itélünk! Különben a „Havas“ ügynökség jelenti, hogy a fegyverszünetre vonatkozó orosz felelet Konstantinápolyba megérkezett és a minisztertanács annak tárgyalására azonnal gyülést is tartott. E minisztertanács eredménye még titok. Hogy azonban az orosz jegyzék nem nagy vigasztalást tartalmazhatott, azt az előzmények után és ismerve a muszka intentiókat, — előre is kimondhatni! Lássa az európai diplomatia!

— **A képviselőház pénzügyi bizottsága** tegnapelőtt hitelesitvén a Lloyd szerződés iránti jelentését, az általános budgetjelentést állapitá meg. Zsedényi elnök felhivandónak tartja a kormányt a központi kiadások apasztására a kereskedelmi s közlekedési miniszteriumok egyesitése s más eszközök által. Széll miniszter biztositja szólót, hogy a mennyiben a viszonyok engedik, mindenik miniszterben megvan a komoly törekvés a megtakaritásokra, de a törvények által a kotott inté ények fentartásának szüksége s a törvény által megállapitott keretek nem engedték meg, hogy nagyobb eredményt mutathassanak. Igaz hogy a deficzitek nagyobbak voltak az előirányzatnál, de annak fóoka az, hogy a bevételek 1875-ben és 1876-ban még vérmes számitásokon nyugodtak. Az előirányzat most már teljesen reális alapokra van fektetve s ha az 1878-ik évi deficzitjét 17—18 millióra tesszük is, ebből 9 millió törlesztésekre fordittatik s igy az államháztartás deficzitje legfelebb 9 millió lehet, 1879 ben pedig ebből is elesik mintegy 4 millió forint.

— **Udvari gyász.** Victor Emánuelért az udvari gyász f. év jan. 15-től kezdve 16 napon át felváltva, még pedig az első tiz napon a mély, az utolsó hat nap alatt pedig a kiseb gyász fog viseltetni.

Victor Emánuel betegségéről és utolsó perczeiről

az olasz lapok bővebb részleteket hoznak. A Corriére della Sera ezeket irja:

Pénteken, január 4-ikén este még kocsiban látták a királyt a Pincion s egészséges szinben volt. Szombaton reggel a király ujra kocsikázni akart, de egy kis roszullét a palotában marasztotta. 12 órakor, mint rendesen, megebédelt, de nem a rendes étvágygyal. — Nyugalmat kivánt, lefeküdt s meghagyta, hogy két órakor költsék föl. Minthogy a király nehezen lélegzett, a komornok kinyitotta az ablakot s enyhitő italt készitett urának. A lélegzés nehezbedésével a komornok — a király akarata ellenére is — elküld dr. Saglione orvosért, ki megérkezvén, közelgő tüdőgyuladást constatált s csilapitó szert rendelt, mely a királyt megkönnyebbitette. Alig érezte magát kissé jobban s távozott el az orvos, midőn a király rögtön föl akart kelni. Tudvalevő, hogy Victor Emánuel nem szeretett puszta testén pamut-szövetet viselni s csak gyolcsot hordott, mi nem alkalmas a római klimához. Fölkelvén, ugy öltözött fel, mint rendesen, s elég vigyázatlanul ugy ingben a nyitott ablakhoz ment, mely a kertre szolgál, s ott szivarozgatott.

Saglionet megint el kellett hivatni, mert a király ismét roszul érezte magát. A betegség e rövid idő alatt annyira haladt, hogy az orvos a herczegeket hivatta és consiliumot ajánlott. Táviratilag meghivták dr. Brunot Turinból és dr. Baccellit. Mindez délutáni 2 órától 4-ig történt. Baccelli 4½ órakor eljött, constatálta a tüdőgyuladást és érvágást rendelt, a király, ki ettől mindig iszonyodott, — eleinte vonakodott, de azután engedett. A szombat és vasárnap közti éj nyugodtan folyt le, de az orvosok a malária föllépésétől tartottak.

Vasárnap délután megérkezett dr. Bruno s igazolván az előbbi diagnosist, ujabb érvágást rendelt. De a király vonakodása most olyan nagy volt, hogy erővel kitépte karját az orvosok kezéből. Az egyik orvos erre azt mondá a betegnek: „Felség, felelősségünk e pillanatban sokkal nagyobb, sem hogy minden eszközt föl ne használnánk. Felséged király minden dologban, de e pillanatban mi vagyunk az uralkodók, s felséged akaratunknak alattvalója.“

E szavak hatottak a királyra, odanyujtotta karját s az érvágás megtörtént.

A király évenkint három királyok napján ebédet szokott adni a diplomatiai testületnek. Most ezt nem akarták megtartani, de a király meg engedte és Umberto herczeg s neje voltak a vendéglátók. Szomoru lakoma volt, mely hallgatás uralkodott, s alig hogy fölhordták az utolsó fogást, a vendégek eltávoztak.

9-ikén délben a király fölvette a halotti szentségeket. Ezután magához kérette Umberto herczeget és nejét. — A jelenet szivszaggató volt. A király mélyen megindult hangon beszélt fiához, bátoritotta s szivére kötötte, hogy oltalmazza a hazát és a szabadságot.

A herczeg és neje a haldokló király utólsó lehelletéig maradtak az ágy mellett. Amadeo későn érkezett Rómába a király utolsó órájára. 10-én Umberto kiséretében ment be a halottas szobába, — hol midketten sokáig maradtak.

*

A király utolsó pillanatáról a Libertá a következő részleteket közli:

Miután a pap föladta a királynak a szentséget, kérdé, hogy kivánja-e látni Umberto herczeget. A király intett. A herczeg belépett a király szobájába, s könnyes szemmel közeledett az ágyhoz. Victor Emánuel hosszasan nézett rá, ezután megfogta kezét s ezt mondá „Addio!“ Kevés percz mulva elkezdődött a haldoklás, mely csak pár pillanatig tartott. A király szobájában voltak: marcnese di Cocconito, Panissera de Veglio gróf és a kamarások. Csak ennyien voltak. A gyóntatást Mgr. Marinellineli, az apostoli palota sekrestyése végezte. — Látogatáson volt Mgr. Cenni, ő szentsége házi praelatusa.

*

Róma város hatósága a következő proclamatiót intézte a lakosokhoz:

„S P. Q. P. Rómaiak! Victor Emánuel király épen most hunyt el, de müve halhatatlan. Az ő dicső neve és Olaszországé elválaszthatlan. Szép örökséget hagyott hátra, melyet megkell őriznünk: szabad intézményeinket, függetlenségét és egységét hazánknak, melyért nagylelkü atyja meghalt, és melyért ő élt. A fájdalom és az őszinte elismerés élni fog szivünkben, mig lélekzünk és örökségül hagyjuk gyermekeinknek. Rómaiak, enyhitse hazaszeretetünk a savoyai fönséges trónörökös bánatát, kinek kezeiben látva sorsát, megnyugszik Olaszország.

Kelt a Capitoliumban, 1878. jan. 9.

A Syndicatus: Emmanuele Ruspoli.“

*

A Fanfulla következő szavakkal kiséri a halálhirt: „A gondviselés nagy próbára akarja tenni az országot. II. Victor Emánuel ma 2 óra 35 perczkor bevégezte dicsteljes életét Olaszország nagy királyt vesztett el. De megtartja nagy uralkodóházát. O aszok, seregeljünk e család köré. Ola-zország fátyolozott zászlója a savoyai kereszttel a Quirinál csucsán lobog. E kereszt, ezek a szinek, — e gyász ugyanazon a zászlón jelvényei egységünknek.“

*

Jan. 12-én délelőtt 9 órakor balzsamozták be és szállitották át a király holttestét a halotti szobából a svájczi-szalonba. A testőr vértesek négy tisztje és tizenkét altisztje vitte a koporsót. A svájczi szalon sötétvörös selyemmel van bevonva, az állvány ferde sikot képez. Rácsozattal van körülvéve és nagy aranyos talpu gyertyatartókkal. A holttest tábornoki diszruhába van öltöztetve és az Annunciata-rend nagymesterének köpenyével diszitve. A király arcza nyugodtnak, nyájasnak és épnek látszik. Mondják, hogy a családi tanács beleegyezett, hogy az itteni Pantheonba temettessék.

A Miletics pör.

A nagy érdeket keltett pörben, a bizonyitási eljárás folyó hó 13-án b fejeztetvén, Böck kir. ügyész tegnap délelőtt tartotta meg vádbeszédét. A kir. ügyész e beszédben először az állam czélját és eszméjét definiálta s előadta, hogy mik egy polgárnak kötelességei az állammal és államfővel szemben. Azután kiterjeszkedett a vád mozzanatainak egyes részleteire s azok bizonyitásaira. — Beszédje meglehetős szárazz, de igen tárgyilagos volt; a tanuk vallomása s a tárgyalás folyama alatt fölmerült körülmények egybevetése és alapos indokolása által, minden kétséget kizárólag bebizonyitotta Miletics bünösségét s az 1715. évi VII ik t. czikk értelmében, vádottra a halál vagy élethosszigian tartó fogság büntetés kimondását kérte. Ezután Polit szólalt fel s a tárgyalást délután 4 órakor tovább folytatták.

Erzerumi levelek.

I

Dr. Kempf József hazánkfia, ki orvosi szolgálatát tudvalevőleg a török kormánynak ajánlotta fel, városunkban élő nejéhez Erzerumból több magántermészetü levelet küldött. Kempfné urhölgy — kissé későn ugyan — e leveleket szives volt rendelkezésünk alá bocsátani s mi szolgálatot velünk tenni olvasóinknak, midőn azoknak egyes adatait, már csak azért is mert közvetlen forrásból származnak — felhasználandjuk.

Igen érdekes amint olvassuk a többek közt hogy: nov. 9-én reggeli fél 6 órakor egy hüvös, szeles, koromsötét reggelen, az oroszok megtámadták Erzerum egyik főerődjét és képzeletet felülmuló elkeseredett harcz fejlődött ki az oroszok és az erődlaktanyában mit sem sejtve szendergő törökök között. Az oroszok azzal kezdették pokoli munkájokat, hogy az ostromhoz beszerzett nagyszámu létrákkal ugy szólván megtámogatták az erődnek minhen pontját s azokon ezrével másztak föl nehány percz alatt az erőd felületére, hol azután irtózatos öldöklés keletkezett. 100 nagy kaliberü ágyu bömbölt rémesen és a sok ezer Wincester féle kézi fegyver, folytonosan ropogott. A csatazajt a törökök „Jushalla“ és az oroszok „Hurra!“ kiáltásai egetverőleg növelték: a kozákokra röpitet bombák, gránátok és schrapnelek nagyszerü de szomoru látványt nyujtottak. Én e véres drámát, nehány száz ölnyi távolból a „Hadic“ nevü kórház lapos tetejéről szemléltem; az actio legmesszebb pontja nem volt messzebb tőlem negyedórányinál. 10 órakor hallgatott el az utolsó ágyubömbölés, és a derék Moukhtár pasa fényesen visszaverte a támadó oroszokat.

Moukhtár pasáról pedig hazánkfia következőleg ir: Tegnap reggel (nov. 28) a rettenthetlen Moukhtár Ghazi meglátogatta kórházunkat; egy fez a fején, piszkos, fénymázt talán soha sem látott csizma a lábán, rozsdás vas sarkantyuval, kék durva posztóból készült nadrág s szintén kék közemberi hosszu zubbony képezték öltözékét. Kezében rövid lovagkorbácsot tartott s élénk érdeklődéssel kérdezősködött a betegek állapota felől. Valóban, látván ez egyszerü embert, senki sem hinné róla, hogy ő az a derék és szigoru katona, ki oly sok diadalban tüntette ki vitézségét. Nov. 7-kén négy ezredest degradáltatott, 9 katonát pedig — kik szökevények voltak — agyonlövetett, s minthogy ezek arczczal a földre borultak, egy egész század katonaság 3-szor adott reájuk sortüzet, igy bünhődvén meg hazafiatlan s katonához nem illő tettükért.

Dr. K. J.

A mi nem volt rendén.

Azt hiszem, hogy nem csalódom, miszerint t. szerk. ur becses lapjának nevéhez hiven, helyet ad a szónak, ha tárgyilagos tud és akar az lenni; helyet ad annyival inkább, mert a lapoknak egyik feladata épen abban áll: miszerint a tévedéseket, a visszaéléseket — annyival inkább, ha azok egy törvényhatóság, egy megye részéről vagy kebeléből jőnek napvilágra, — melynek helyes vagy helytelen intézkedése mélyen bevág az egyéni életbe — kimutassák; az intézők figyelmét felköltsék s szavukkal orvoslást kérni ne szünjenek meg soha.

Értem pedig Hajdumegye 1877. deczember 17 én Debreczenben tartott bizottsági ülésének egy határozatát, mely kimondja: hogy „különösen Hajdumegye tisztügyészének — mivel sok elfoglaltatás vár reá; mivel a közérdekü kötelességek teljesitésével a magánügyek folytatása össze nem fér; mivel a megye méltóságával ellenkeznék, tisztügyészének az ügyvédi kamara fegyelmi hatósága a á tartozni: magánügyben ügyvédkedni meg nem engedtetik.“

Ritka tapintatosság és még mélyebb ügyszeretet vezethette a bizottság tagjait e határozat hozatalában: a mennyiben az egész ország törvényhatóságainál alig fordul elő egy ehez hasonló s csupán ügyszeretetből hivatalnokától a boldogulhatás utját bezáró unicum határozat.

A mi meggyőződésünk az: miszerint a törvényhatóság vagy a megye feje jogának és kötelességének ismerheti azt, miszerint hivatalnokát — p. o. a tisztügyészt — ha az elhanyagolja hivatalos teendőit a magánügyek miatt, positive figyelmeztesse azoknak betöltésére, negative foszsza meg a magánügyekbeni pereskedhetés jogától és ezt is mindig a kamara utján: de arra, hogy hivatalnoka, p. o. a tisztügyész üres óráit miként használja fel — sem ész — sem törvényszerü joga és kötelessége nincs és nem is lehet.

Helytelennek látjuk ama határozatot és szerüségét tekintve azért, mert — mivel a törvény csupán az ügyésztől kivánja meg az ügyvédi oklevelet: nagyon helyesen okul szolgálhat ama határozat, hogy a legjobb erők — sokkal több haszonnal kinálkozván a magán ügyvédkedés, — mondjuk a legjobb erők visszariadnak ama hivatal elvállalásától; már pedig alig hiszszük, hogy Haj-

---

A „Debreczeni Ellenőr“ tárczája.

A csillag-csárda.

Bünügyi beszély.

— Irta: **Streckfuss Adolf.** —

IX.

Azorgyilkosok leálczázása.

(53-ik folytatás.)

Végre megnyilt az ajtó. Andrist a két m . . . i rendőrtiszt vezeté, kezei meg voltak bé kózva, Ewald utána lépett be. Minden szem a fogolyra volt irányulva, ki merev szemekkel nézett maga elé, a nélkül hogy föl tudta volna fogni a történteket.

E pillanatot használta föl Grawald. Hatalmas ugrással hálókamarájában termett, az ajtó becsapódott, a vasretesz bezárá.

Werder utána iramodott. Neki feszité magát az ajtónak, hogy betörje, mi azonban az ő óriás erejének sem sikerült. A vastag tölgyfa ajtó ellentállt az erőszaknak. Most ablaknyitás hallatszott, Grawald a kertbe ugrott.

„Utána, utána, föl a vadászatra! Önnek Letke a fogolyra legyen gondja. A többi kövessen engem.“ E szavakkal sietett előre Werder a házon keresztül a kertbe.

Grawald apó még erejében levő, derék ember volt és sebes futó. Azon tudat, hogy izmai legnagyobb foku megerőltetésével még megmentheti életét, növelé erejét. Örjöngő sietséggel szaladt végig a kerten és szerencsésen elérte a latorpuszta bozótját, melyben eltünt. Midőn Werder, Ewald és a két m . . . i rendőrhivatalnok által követve — mert a polgármester, ki a nagy megerőltetést nem kedvelé, a rendőrporoszlóval a fogoly őrzésére maradt vissza — a kertbe ért, a szökevény már nem volt látható.

„Elillant!“ kiálták Ewald és Dunkelmord boszusan. „Már elérte az erdőt. Ezen egyelőre alig segithetünk. Miként akadhatnánk rá a bozótban?“

Werder mosolygott. Eszébe jutottak a vadászatok a távol nyugoton, hol egy indián társa oldalán a nemes vadat az alig látható csapások nyomán naphosszat üldözte a rengetegekben. Most játéknak tetszett előtte a termetes férfiunak a homokban világosan látható lábnyomai után indulni. Gyakorlott szemének nem volt nehéz az eltüntet az erdőben követhetni. „Utánam!“ kiáltá társai felé. És oly nagy gyorsasággal hatolt előre, hogy a többi rendőrtiszt csakhamar elfuladva maradt el mögötte.

A bozótot elérte; mindig ugyanazon gyorsasággal nyomult befelé és egy perczre sem tévesztő el az üldözött nyomát, nem sokára meglátta a szökevényt maga előtt, ki minden erejét megfeszitve sietett a tőzeg ingoványba jutni.

És czélját aligha el nem éri, ha nem Werder lett volna az üldözők élén, vele azonban nem birt versenyt futni. Érzé, hogy inai lankadnak, hogy gyorsasága kisebbedik és mindinkább közelebb látta érni magához üldözőit. Még nehány másod percz és ellenfele utoléri ha meg nem szabadulhat valamiképen tőle. Menekülése pillanatában azon kétcsövü pisztolyát, mely mindig töltve szokott hálószobájában az ágy fölött lógni, lerántá a falról; most elővevé e fegyvert, futtában fölvoná kakasát, azután megállott, hogy bevárja ellenfelét; csak midőn Werder három lépésnyire volt már hozzá, sütötte rá biztos kézzel annak egyik csövét.

A kakas lecsapódott, de a gyutacs csütörtököt mondott. A következő pillanatban Werder hatalmas öklének egy csapása sujtá le a gazembert, ki eszméletét is veszté. Ewald ki lélegzet után kapkodva csakhamar mellettük termett, már a bilincseket teheté kezeire, a nélkül hogy ellentállást tapasztalt volna.

Ewald által azután egy zsebben hordozható pohárban a közeli mocsárból hozott viz nehány csöppje, mely a gonosztevő arczába hintetett, Grawald apó eszméletét ujra helyre állitá. Erre vissza kellett gyalogolnia a csillagcsárdába; elfojtott dühvel kényszerült hallgatni azon gunyos megjegyzéseket, melyek menekvési kisérletére vonatkoztak.

Kedve lett volna az általnárt legyilkolni, midőn ez kaczagva beszélé el, hogy sejtve azon ellentállást, melyet Grawald elfogatásakor kifejteni fog, a pisztoly két gyutacsát már délelőtt használtakkal cserélé föl. Dühe azonban tető fokra hágott, midőn a csillagcsárdában eszközölt házmotozás alkalmával, mely közvetlenül a visszaérkezés alkalmával foganatosittatott, Ewald, mint helyismerettel biró kalauz a rendőrügy tanácsosnak egy, a pincze falába elrejtett pénzszekrényt fedezett fel, melyben Grawald vagyonát helyezte volt.

A házmotozás rövid idő alatt be volt fejezve. Grawald könyvei és pénzei pecséttel láttattak el és Dunkelmord rendőrbiztosra bizattak, ki az m . . . i rendőrtisztek egyikével a csillagcsárdában visszamaradt. Ezután Werder, a polgármester, Grawald apó és a másik m . . . i rendőrtiszt az egyik kocsiban foglaltak helyet, Ewald Andrissal és a két rendőrszolgával a másik szekérre ültek és elkocsiztak a Beutlingenbe vezető utra. A napszámosokat vivő szekér nyomukban haladt.

Werder utközben többször megkisérté Grawalddal beszédbe elegyedni, ez azonban komor és hallgatag maradt és nem is válaszolt a rendőrügytanácsos megszólitására.

„Ön rosz rendszert követ Grawald ur!“ mondá Werder szokott nyugodt nyájassággal. „Dacz és megátalkodottság által helyzetén nem fog javitani. Ön a játszmát elvesztette, menthetlenül elvesztette. Tudja meg, hogy az ön rejtett pénzes ládájában a meggyilkolt Scharnau ur pénz értékü papirjai, melyeknek számjelzéseit ismertük, megtaláltattak azok kivételével, melyeket ön már forgalomba hozott. — Annak bizonyitékát, hogy a rablógyilkosságot fiával együtt ön követte el, már birjuk Ön számára csak egy eljárási mód létezik, mely önt ugyan meg nem mentheti, de legalább enyhébb bánásmódot a börtönben és talán az itélet után megkegyelmezést szülhet. És ezen egyetlen mód és eszköz a nyilt vallomástétel. Erre most legjobb alkalma van. Vezessen ön minket azon helyre, hova a meggyilkolt tetemét elrejté!“

„Semmiről sem tudok. — Ártatlan vagyok.“ Ennyiből állott Grawald felelete.

Werder és a polgármester minden rábeszélése kárba veszett. Werder végtére is kifáradt a sok beszédben.

„Ön tehát Grawald ur mit sem akar velünk a tárgyról közölni?“ végzé Werder sürgető kérdését. „Majd meglátja, hogy ennek ön vallja kárát. Megtalálom én a meggyilkolt holláját az ön segélye nélkül is. Ön hitetlenül mosolyog. Azonnal be fogom önnek bizonyitani, hogy egész eljárását ismerem!“

(Folyt. köv.)

dumegye az ilyen nagyon is megtörténhető incidensnek kieszközlője akarna lenni; de meg a törvény világosan kimondja, hogy csak a kamarailag bejegyzett ügyvédeknek engedtetik meg a felek képviselése és a megyei tisztiügyészi hivatal sem képez ott ezen szabály alól kivételt, nagyon helyesen azért, mivel a törvényhatóságoknak is vannak és lehetnek magánügyeik, miknek intézését illetőleg nem nézhetné el a törvény, hogy — mert kamarailag be nem jegyzett ügyvéd teljesiti — tehát törvényellenesen folyjanak azok le, akár valamely biróság, akár valamely törvényhatóság előtt.

De törvényellenes is ama határozata Hajdumegyének: a mennyiben a törvény, a törvényhatóságoknak önkormányzati joguknál fogva saját belügyeikben enged meg határozatot hozni, már pedig bárminő hivatalnoknak s épen igy a tiszti ügyésznek, hivatalos teendőin kivüli szabad idejének hova forditása, m'kénti felhasználása nem törvényhatósági belügy: azt belathatja mindenki, s erről rendelkezni annyival inkább, mert az illetőnek biztos kárával történik — kivül esik a törvényhatóság önkormányzati jogkörén.

De maga az a határozat is törvényellenes módon hozatott meg, mert a törvényhatóságok rendezéséről szóló törvény értelmében: inditvány, mely a gyülésen vagy az elnökségnél huszonnégy órával előre be nem jelentetett: tárgyalás alá nem vehető, már pedig ama hivatolt határozat előrebe nem jelentett inditvány folytán hozatott.

Hogy milyen darab méltóság jutott a megyéknek s különösen Hajdumegyének; s mennyire szenved ez csorbulást, ha tisztiügyésze az ügyvédi kamara fegyelmi hatósága alá tartozik, (pedig mint láttuk okvetlen szükség tagjának lenni a kamarának) — azt nem vitatjuk: de azt bátran merjük állitani, miszerint az ügyvédi kamarai intézmény, mint a mely törvény által van rendszeresitve; mint a mely üdvös működésének már eddig nem egy fényes tanubizonyságát adta; mint a melybe az ország legtekintélyesebb jogászai tartoznak, egy oly morális egyesület, a mely ha kedve jönne a méltóság gyártásához, elfoglalná ama magaslatot, melynek nivóján Hajdumegye mai napság áll; egy ily testülethez tartozni bármely megye tisztiügyészének sem szégyen.

Bocsásson meg tek. szerkesztő ur! hogy talán hosszabb lettem, mint gondolám, de igyekeztem minden', mi annak a határozatnak ellene szól, elmondani, hogy lássák mennyit ér — az illetők.

Különben, mint tudom, van róla gondoskodva, hogy a mily hirtelen született, oly hamar „eljátsza gyermekjátékait."

T. J.

Napi hirek.

— **Ugy helybeli mint vidéki igen tisztelt előfizetőinket tisztelettel kérjük előfizetéseiket minél előbb megujitani, mert felesleges példányokat nem fogunk nyomatni. A „Debreczeni Ellenőr" kiadóhivatala.**

— **Az alsó szabolcsi tiszaszabályozó** társulat f hó 12-én városunkban ülést tartott, melyen határozatba ment hogy e társulat az országos vizmentesitő társulatba nem fog belépni.

— **Hajtóvadászatot** tart a vadásztársulat a halápi erdőségben folyó hó 20-án, azaz vasárnap. A vadászat rendezését — legalább 100 hajtóval Tasnády István erdész ur volt szives felvállalni, ki a hajtókat két csapatban állitja fel, hogy igy a vadászok kevés idő kivételével folyvást mulathassanak; gondoskodik arról is, hogy a vasuton érkező vadászok a halápi indóháztól a gyülhelyhez kocsin elszállitassanak. — Gyülhely a halápi erdőszlak reggel 8 órára, innen ½ 9 órakor a vadászok az első állás helyére kocsiznak, a kocsik pedig a halápi korcsmához hajtatnak s bevárják a vadászat végeztét. Az utolsó hajtás után pihenőre gyülnek a vadászok és hajtók a hármashegyi csőszlakhoz, — a kocsik is idejében ide rendeltetnek, a mikor mindenki előveszi fehér tarisznyáját, pinczetokját, — s nagy kényelemben — a szabadban állva, ülve, fekve, székéren, vagyszekér mellett, de még nagyobb deliciával, sáska módra pusztit étel ben és italban; e közben megtörténik a vadak árverezése, a mennyiben azok a vadászok közt egyenlő arányban kiosztathók nem volnának, ezután pedig innen indulás hazafelé — de még mindig az élvezet folytatására, hogy a kifáradt és áttázott test meleg szobában várt megnyugvást nyerjen.

— **A debreczeni országos vásár** elmult a nélkül, hogy piaczunkon a szokottnál nagyobb élénkséget idézett volna elő. Leginkább a közelvidéki kereskedők és üzletemberek látogattak be városunkba ez alkalomból, s csak elvétve láttunk egy pár fővárosi nagyobb kereskedőt, kik a néptelen vásártéren nagyon is nyugton lehettek a valamit vásárolni akarók csekély számu látogatása miatt. Hja! bizony változnak az idők . . .

— **Meghalt vagy aluszik?** A debreczeni athletikai-klubhoz intézzük e szavakat. Még csak föl sem merjük tenni, hogy kérdésünk első része történt volna ez egylettel, — de oly rég nem hallottunk már felőle semmit, hogy azt kell hinnünk, mikép téli álmát alusszsza. Föl, föl! a dermedtségből nemes bajnokok, az athléták homlokára a fagyos tél is terem babérokat.

— **Elveszett** egy nyolcz hónapos patkányfogó kis kutya (rattler,) — A megtaláló jelentkezzék Kopeczky József vendéglősnél — hol szivességéért illő jutalomban fog részesülni.

— **Vásári komédia.** Nem azon komédiákról akarunk szólani, hova a réztányérok csinnadrattája s az elhasznált verklik boszantó jajveszéklései szokták csalogatni a közönséget, hanem elvezetjük olvasóinkat egy olyan nyilvános helyiségbe, hol emanczipált polgártársaink szoktak igen népes consiliumokat tartani, valamely kilátásba levő vásári „geschäft" felett. Igy történt most is; különösen vidékiek voltak szép számmal jelen a zsinagógai képet mutató teremben, midőn este, ugy félnyolcz óra tájban, valami arra járkáló pajkos gyermeknek — egy különös ötlet jutott eszébe; nevezetesen, szép csendesen kinyitotta a helyiség ajtaját s a nyiláson egy megvajtott rakétanemü készüléket (béka) bocsátott be a tömeg közé az ajtónyiláson. A betolakodott kis szörnyeteg szipor kázva, sustorogva pattogott ide s tova a teremben — s borzasztó rémületbe ejtvén izrael utódait, szörnyü zavart idézett elő. Mindenki sietett menekülni a tüzes csoda elől, egymást törve rontva rohantak a nyitott ajtó felé s nagyot lélegzettek, akiknek valamikép sikerült az utczára kimenekülniök. Pár másodpercz alatt üres lett a terem s midőn a raketa kiégett, — azután is csak nehezen tudták a bátrabbak közül rászánni magukat, hogy félbemaradt kávéjuk megivása vagy bennfeledett kalapjuk megkeresése végett, a terembe visszamenjenek. A dologban legérdekesebb hogy ez eset szóról szóra megtörtént.

— **Victor Emánuel** halála, leginkább izgalomba hozta a lutris nénikéket. A szerencsehajhászás babonasága épen, — midőn huzás napja volt, üzte, hajtotta őket a lutrihoz s a király születése, trónra lépte és halála napjait rakták lázas reménykedéssel. A lottógyüjtőket valóságos ostrommal lepték el, s majd mindenik a három számra 9. 49. 58. tett kisebb és nagyobb összeget.

— **Apróságok** Victor Emánuel életéből. Egy alkalommal a király Róma környékén vadászott. Elsüté fegyverét egy nyulra, ugyanazon perczben más oldalról is eldördült egy lövés. — A király e lövés intézőjét, egy hájas képü polgárt, ki az elesett nyulat birtokába akarta venni, — igy szólitá meg: „Uram, e nyulat én ejtettem el." — Menjen dolgára — volt rá a válasz — hisz ezt minden bolond mondhatná, a nyul az enyém és én elviszem." „No majd meg látjuk!" kiáltá a király, kinek keze ökölre szorult. — Kis szemei villámokat szórtak és valóságos dulakodás kezdődött, — melyben a király ép ugy kapott mint osztogatott ütlegeket. — Végtére is Sziczilia ura maradt győztes a küzdhomokon. A nyárs polgár elindult, menekültében válogatott szitkokat szórván ellenfele fejére. A király nyomában haladva, Róma déli sorompójánál megparancsolá az őrségi parancsnoknak, hogy a megalázott polgárt lakásáig kövesse s hollaktáról neki jelentést tegyen. Egy óra mulva megjelenik a szolgálatot tevő tiszt és jelenti a királynak, hogy a becsületes nyárspolgár bizonyos asztalos mester az ő mesterségének mivolta szerint és a porta del popolonál lakik. A király csakhamar udvari kocsit küldött utánna, mely őt a quirinalba szállitsa. A jámbor asztalos sehogysem tudta elképzelni gyenge föllogásával, a selyem párnás kocsiban üldögélve, vajjon mit akarhat tőle a király és képzelhetni ijedelmét, midőn a király elé vezetve, berne vadászvetélytársát látva. „Salvini uram" szólitja meg a király a fogát vaczogtató asztalost — „magamhoz kérettem, — mert a nyul bensejében csakugyan idegen serét szemeket is fedeztem fel. Tehát mindkettőnknek igazunk van! — Tudja mit? Együk meg ketten a nyulat!" És ugy lőn; az ebédlő ajtói széttárultak és az egyenetlenséget okozott nyulpecsenye ott párolgott két teriték között, melyet bizony a két versenytárs nem engedett elhülni!

— **Az előbbihez** hasonló a következő eset: Egykor Victor Emánuel első miniszterével Visconti Venostával Roma egy félreeső utczájában sétálgatott. Egy ittas ujoncz azonban belekötött a királyba, jókat lökdösve rajta. A király intett miniszterének, hogy maradjon veszteg, majd elvégzi ő a mana dolgát emberével. És felgyürve kabátja ujját az ujonczot egy kerítéshez szoritá. A tusa sokáig tartott, végre azonban sikerült a királynak az erős ficzkót a földre teperhetni. Midőn az ujoncz már a porban fetrengett alatta, igy szólott szeliden: „Lám fiam nagy szerencse rád nézve hogy te voltál kettőnk között a gyengébb, mert ha te győztél volna le engem, vagy tiz évre elzártak volna. Nesze 20 lira, igyál egészségemre. Én királyod vagyok!"

— **A spanyol király** arájának, Mercedes herczegnőnek, egy Párisban készült skatulyát ajándékozott. A skatulya lapis lazuliból készült, négy oroszlán körmön nyugszik, 40 centiméter magasságu és 80 centimeter szélességü. A diszitményt aranyos rózsaguirlandok képezik, melyek kivitele meglepő. Maga a kis kulcs mestermü és egy kicsi fölnyilt rózsát ábrázol bimbóstul. A skatulya belsejét szintén lapis lazuli burkolja, a szegek gyémántból készültek. A skatulya arra szolgál, hogy a fiatal házaspár intim levelezését tartalmazza. Alfonzó király egyelőre nyolcz sor indiai gyöngyöt tett bele. E helyen megemlitjük, hogy az esküvőt Victor Emánuel halála miatt néhány nappal elhalasztották, s hogy a mennyegzői ünnepélyre a franczia kormány Mac-Mahon hadsegéde d'Aabzac tábornok által képviselteti magát. — Monarchiánk küldötte gróf Crenneville tegnap utazott Madridba.

— **Európa** legöregebb embere e hó 10-kén halt meg Triesztben. Az öreget Miklancsics Antalnak hivták s még három hónapja hiányzott, hogy kitöltse a 114-dik évet. Miklancsics 1764. április 10-én született, tehát öt évvel előbb, mint I. Napoleon.

— **Hajdu-Böszörményben** e hó 19-kén tánczvigalmat rendeznek, — mint halljuk ez alkalomból Böszörménybe, városunk tüzvérü ifjai közül is fognak nehányan kirándulni. — A böszörményi bálok rendesen jól szoktak sikerülni s egyátalában megérdemlik, hogy a vidékiek is meglátogassák.

— **A „Falusi könyvtár"** közelebbi füzete következő tartalommal jelent meg: 1. Az adóvégrehajtó. Tréfás versezet. Irta: Tuboly Viktor. 2. Vass Gábor — a biró. — (Jellemrajz.) Irta: I. Ö. 3. Csöndes népdalok. Irta: Szabó Nándor. 4. A léghajózásról. Irta Molnár László. 5. Ki legyen a pap? Megtörtént. Irta: B. S. 6. Babonás hiedelmek. A lelkek megjelenéséről. Irta: Fogoly. 7. Hasznos tudnivalók. 8. A fecske. (Mese.) Közli: S. E. 9. Arany szemek. 10. Uj vajkészitő gép. (Köpülő.) G. M. 11. Hogyan lehet meggazdagodni? „V. U." után. Irta: Argay János. 12. Vegyes.

Debreczeni szinház.

V. Bérlet. 3. Szám.

Szerdán, 1878. jan. 16 án

adatik:

TÜCSÖK.

Falusi életkép 5 felv.

Kezdete 7 órakor.

Csütörtökön bérletfolyamban adatik:

A SÁRGA CSIKÓ.

Legujabb népszinmü 3 felv.

Felelős szerkesztő: **Szabó Antal.**

Nyilttér.

A hatóságilag engedélyezett s a legtisztábban kezelt Bárvárt Károly-féle

SÓS BORSZESZ

főraktára Debreczenben **Csanak József** kereskedésében van.

E sósborszesz a szegedi országos kiállitásnál jeles versenyképességért érdeméremmel lett kitüntetve, — különben kitünő gyógyhatása rheuma, csúz, szaggatás, fagyás, fog-, fej- és tülfájdalmak, szemgyuladás s más számtalan betegségben sok ezer szenvedő által országosan elismertetett, sőt fogtisztitó szerül is igen ajánlható, a mennyiben a fogaknak fényt kölcsönöz, a foghust erősbiti s a szájból minden kellemetlen szagot eltávolit.

Ára 1 nagy üvegnek 80 kr.
1 kis üvegnek 40 kr.

Nagyobb megrendelésnél jelentékeny árleengedés történik.

Óvás. Utánzások ellen az üvegek czimlapja a budapesti keresk. kamaránál 100/1875. sz. a mint „védjegy" bekebeleztetett.

Bárvárt Károly
Budapesten,
Nagymezőutcza 48. sz.

HIRDETESEK.

SALZMANN LAJOS
férfi divatterme
Bazárudvar 5-dik szám alatt.

Van szerencsém ugy a t. helybeli, mint a vidéki közönség becses tudomására juttatni, hogy raktáromat az

őszi idény

beáltával minden egyes czikkben a

a legjobb és legjutányosabb árukkal

láttam el.

Különös figyelmet forditottam mindennemü ruhákra

gyermekek, fiuk és férfiak részére.

Továbbá raktárom minden idényre a legdivatosabb

férfi, fiu és gyermek

kalapokkal és sapkákkal

van ellátva.

Legjobb gyártmányu fehérnemüeket tartok, s a mostani idényre különös előnyösnek ajánlom

Oxford ingeimet.

Nyakkendők, gallérok, kézelők, harisnyák, esőernyők, utazó készletek, plaidek, szivar- és pénztárczák, gazdag választékban állanak a nagyérd. közönség rendelkezésére.

Magamat a t. közönség szives pártfogásába ajánlva, maradtam

Teljes tisztelettel

Salzmann Lajos.

Legjobb minőségü milanói strahinó, gorgonzola, ementhali, hagenbergi, gróji, parmazán sajtok,

liptói és tátrai turó,

ajócska olajba (Sardienen) egész, fél és negyed szelenczékbe, orosz ajók, egész hordókba és részletbe, halikra (Caviar), angolna. Kelet tengeri hal szelenczékben, jóságában felülmulja a még eddig ismert fajokat, tinhal, tengeri rák szelenczékben a legjutányosabb árban ajánl

Geréby Fülöp.

(10)

Fióküzlet Debreczen.

KUNZ JÓZSEF ÉS TÁRSA

m. k. sz. nagykereskedők

DEBRECZEN, Bazár és Széchenyi-utcza szögletén.

Budapest Deák és Erzsébettér szögl

NAGY-VÁRAD Sz.-Lászlótér és zöldfa-ut. szögletén.

AJÁNLJÁK GAZDAGON ELLÁTOTT

vaszon-, pamut-, fehérnemü és divatáru raktárukat

legjutányosabb, határozott árak mellett.

Vászon czikkek:

Valódi **rumburgi, kreász, irlandi, hollandi, szileziai** és **160—170** cm. **lepedő** vásznakat, ugyszinte fehér és szines **csinvatot, kanavászt**, továbbá sávolyozott és kamuka **asztalteritékeket, káves-abrosz** és **csemegekendők, törülközők és zsebkendőket.**

Pamut-áru czikkek:

fehér **chiffon, percail, batist-clair, moll, linon, crepe-lisse, bélés-mouszelin, virágos mouszelin** és **csipke-függönyök** és **függöny-szöveteket**, szines ingruha és butor **percalokat**, továbbra **zsinór** és **pique-velez** szöveteket, **bélés-sirtinget** és **kroiszet.**

Kész fehérnemü czikkek:

Férfiingek, vászon, chiffon, vagy szines percailból, **lábravalók, kézelők, gallérok, női ingek**, percail és velez **corsettek, szoknyák, kötők, fejkötők** és **harisnyákat**, ugyszinte mindennemü **gyermek fehérnemüket**, kész **ágynemüket** (3 párna, 1 paplanlepedő). Egész **kiházasitások** legjutányosabb árak mellett elvállaltatnak és saját budapesti gyárukban elkészittetnek.

Divat-áru czikkek:

Legujabb divatu **szőr** és **selyem kelméket, beszövött, chalokat, gyapju, cachmir** és **berlini kendőket**, ugyszinte mindennemü **gyász-kelméket** és kendőket.

Ezenkivül még:

Nagyválasztéku gobelin ripsz és damasz **butorszöveteket, ágy** és **asztalteritőket**, finom **velour, szőnyegek** és **ágyelőket, pokrócz, paplan** és **matráczokat**, valódi pottendorfi **kőtőpamut**, ugymint mindennemü **varró, selyem** és **czérnákat.**

(61)

RADITZ C.

férfi ruha raktára és férfi divatüzlete

Debreczenben, főpiaczon a volt Kubinyi Kálmán-féle helyiségben.

Ajánlja gazdagon felszerelt **férfi ruharaktárát**, hol is a legkitünőbb minőségü kelmékből a legujabb divat szerint készült téli öltözékek, bundák, salon öltözékek, gyermeköltönyök a legjutányosabb árak mellett kaphatók.

Ezen kivül ajánlja gazdagon felszerelt **férfi divatczikkek** raktárát: kalapokat, nyakkendőket, gallérokat, kézelőket, esernyőket stb. a legnagyobb választékban.

Számos látogatásért esd, teljes tisztelettel

Debreczen, 1877. október hó

Raditz C.,
üzlettulajdonos.

(530) 12—12

Eladó takarmány.

A jelenleg Kövesdi János ur tulajdonát képező előbb ugynevezett **Funtek-féle** tanyán az Elepen

40 szekér jó gyepszéna, egészben vagy részletekben

12 szekér marhának való gazos széna,
1 nagy kazal árpa szalma,
1 kisebb kazal köles szalma.

6 kup csutka eladó, s a helyszinén is megetethető. — Olak és szinekkel a vevőnek szolgálhatok.

Debreczen, 1878. jan. 14.

Értekezhetni

Titz Lajossal
B.-Ujvároson
személyesen vagy levél utján.

(26) 1—1

Hirdetés.

A borfogyasztó közönség becses figyelmét bátorkodom felhivni saját termányü valódi

Tokaji asszu és szomorodni

boraimra, melyeket hordó és boutellia számra **jutányos áron** a legpontosabb kiszolgáltatás mellett árusitok.

Weisz Márton
Tokajban.

(21) 2—6

Laptulajdonos **Molnár György.**

Kiadja és nyomatja **Kutasi I.** Debreczenben. 1878.